

Aan
Witpaard BV
Postbus 337
8260 AH Kampen

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle
T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

notitie

Contactpersoon	Kenmerk	Status	Datum
M. (Mike) Wallink	17-175	definitief	28 april 2017

Betreft

Addendum op ecologisch onderzoek landgoed Halsaf; in het kader van de Wet natuurbescherming

Aanleiding en Doel

In 2015 heeft Ecogroen BV een quickscan natuuroets, aanvullend vleermuisonderzoek en een toetsing gebiedsbescherming ten behoeve van de plannen op landgoed Halsaf te Babberich uitgevoerd¹. Aangezien de plannen nog niet gerealiseerd zijn en er sinds 1 januari 2017 een wetwijziging heeft plaatsgevonden, is het van belang de plannen te toetsen aan deze nieuwe wetgeving (Wet natuurbescherming). Bureau Witpaard heeft zodoende Ecogroen gevraagd om de conclusies van de drie reeds opgeleverde rapportages te toetsen in het kader van de nieuwe Wet natuurbescherming.

Het plangebied is gelegen ten oosten van Babberich en betreft het landhuis, de duiventil en nabijgelegen terrein op landgoed Halsaf. Sloop en nieuwbouw zal niet plaatsvinden, maar beiden worden inpandig verbouwd. Het landhuis krijgt in de toekomst de hoofdfunctie horeca (bijvoorbeeld als hotel en bed & breakfast) en de duiventil wordt mogelijk omgevormd tot bruidssuite.

Juridische kader: Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In deze notitie gaan wij in op de gebieds- en soortbescherming. Conform de vraagspecificatie gaan we niet in op de bescherming van houtopstanden. Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01>. Onderstaand geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

¹ M. (Mike) Wallink (2015). Quickscan natuuroets landgoed Halsaf, Babberich. Rapport 15-027. EcoGroen Advies bv Zwolle.
M. (Mike) Wallink (2015a). Vleermuisonderzoek landhuis Halsaf, Babberich. Rapport 15-027a. EcoGroen Advies bv Zwolle.
Oudshoorn, M. (2016). Toetsing gebiedsbescherming landgoed Halsaf, Babberich. Nader ecologisch onderzoek in het kader van gebiedsbescherming (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland). Rapport 16-388. Ecogroen bv Zwolle.

notitie

Kader 1.1 Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming (Natura 2000)

Artikelen 2.1 tot en met 2.12 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitats, soorten, broedvogels en/ of niet-broedvogels. In artikel 2.7 verplicht de Wet natuurbescherming om vooraf te beoordelen of ingrepen / activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden aangewezen instandhoudingsdoelen. Mocht sprake zijn van (significant) negatieve effecten dan kan het aanvragen van vergunning bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep of activiteit plaatsvindt) aan de orde zijn.

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van soorten. De bescherming is opgedeeld in vijf categorieën met soorten:

- Vogels met jaarrond beschermde nesten;
- Overige vogels;
- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I);
- Overige soorten die op nationaal niveau beschermd zijn en waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt;
- Overige soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, maar waarvoor provinciaal wel een vrijstelling geldt.

Voor vogels geldt dat er twee categorieën zijn: de vogels met jaarrond beschermde nesten (o.a. Huismus, Gierzwaluw en Buizerd) en de overige broedvogels. Vogels met jaarrond beschermde nesten hebben een strikte beschermingsstatus binnen de Wet natuurbescherming. Van overige broedvogels zijn hun nesten alleen tijdens het broedseizoen beschermd (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest).

Voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn zijn in artikel 3.5 verboden vastgelegd (o.a. verboden om dieren te doden en voortplantings- of rustplaatsen te vernielen) en geldt een strikte beschermingsstatus. Soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, kunnen ingedeeld worden in twee categorieën. Provincies mogen besluiten om bepaalde soorten vrij te stellen van bescherming in het kader van ruimtelijke ingrepen, beheer en onderhoud. In de meeste provincies geldt - onder andere voor ruimtelijke ontwikkelingen - een vrijstelling voor een selectie van zoogdieren en amfibieën. Voor de overige soorten gelden vergelijkbare verboden (zie artikel 3.10) als voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en geldt eveneens een strikte beschermingsstatus.

Voor het overtreden van verbodsartikelen bij ruimtelijke ingrepen is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep plaatsvindt). Voor het verkrijgen van een ontheffing dient een uitgebreide rapportage opgesteld te worden waarin o.a. wordt aangegeven hoe gezorgd wordt dat schade tot een minimum beperkt blijft en of compenserende maatregelen aan de orde zijn.

Resultaten quickscan natuurtoets

Effectbeoordeling beschermde gebieden

De plannen hebben mogelijk schade aan Natura 2000-gebieden en het NNN tot gevolg. Een vervolgtraject in het kader van de Wet natuurbescherming en provinciaal beleid is dan ook noodzakelijk. Wij adviseren een Voortoets en een NNN-toets uit te voeren².

² Deze nadere toetsing in het kader van de gebiedsbescherming (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) is eind 2016 uitgevoerd.

notitie

Effectbeoordeling beschermde soorten

- Er zijn geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten. Het nemen van vervolgstappen voor flora is niet aan de orde;
- In het landhuis, de duiventil en diverse bomen zijn potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. In zowel het landhuis als de duiventil zijn bovendien sporen (met name uitwerpselen) aangetroffen die erop duiden dat daadwerkelijk een (vaste) verblijfplaats aanwezig is. Schade aan (onmisbare) vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen is bovendien niet uit te sluiten;
- Er zijn enkele nesten van Eekhoorn aangetroffen. Verwacht wordt dat één territorium aanwezig is die het gehele plangebied (en omgeving) gebruikt als leefgebied. Indien een nestboom wordt gekapt dienen aanvullende maatregelen te worden getroffen. Vaste verblijfplaatsen van overige beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen en te verwachten binnen de invloedssfeer van de plannen;
- In het plangebied zijn geen vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen en te verwachten. Wel zijn diverse vogels van bos en struweel aanwezig;
- Mogelijk komt de zwaarder beschermde Kamsalamander voor in het plangebied. De beoogde werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op (leefgebied van) de soort;
- In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van andere beschermde soorten of soortgroepen aangetoond of te verwachten waarvoor geen automatisch vrijstelling geldt binnen de provincie Gelderland.

Conclusies en advies

- Het is noodzakelijk om aanvullend nachtelijk onderzoek uit te voeren naar vleermuizen³. Het is hierbij noodzakelijk meerdere bezoeken verspreid over de periode mei- september uit te voeren. Als er sprake is van schadelijke effecten op vleermuizen is hiervoor een ontheffing nodig;
- Indien een in gebruik zijnde nestboom van Eekhoorn verdwijnt, zijn vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming nodig. Voor deze soort hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde Gedragscode en hierbij een passend werkprotocol wordt gehanteerd;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of nesten of eieren van broedvogels worden beschadigd of vernield, ongeacht de datum.

Resultaten aanvullend vleermuisonderzoek

Landhuis

Uit het onderzoek is gebleken dat diverse vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied (landhuis) aanwezig zijn. Indien (nieuwe) activiteiten en werkzaamheden gepland zijn tussen het dakbeschoot, op de zolder, in de schuur en in de kelder die in strijd zijn met de belangrijke vestigingsvoorwaarden voor vleermuizen (donkerte en toegankelijkheid) wordt geadviseerd om een vleermuisdeskundige te raadplegen. Het nemen van vervolgstappen zoals een ontheffingsaanvraag is niet aan de orde als de donkerte, toegankelijkheid en rust van de zolder, kelder, dakbeschoot en (aanbouw)schuur gegarandeerd kan blijven.

³ Dit aanvullende vleermuisonderzoek is ook in 2015 uitgevoerd, voor de resultaten wordt verwezen naar onderstaande paragraaf.

notitie

Duiventil

In de duiventil is een incidenteel in gebruik zijnde verblijfplaats van Gewone grootoorvleermuis aangetroffen. Een dergelijk, incidenteel in gebruik zijnde, verblijfplaats wordt niet gezien als vaste verblijfplaats/ rustplaats en is niet jaarrond beschermd in de Wet natuurbescherming. Wel is het van belang voorafgaand aan de werkzaamheden de duiventil te inspecteren op aanwezigheid van vleermuizen. Indien een vleermuis aanwezig is dient gewacht te worden totdat de soort uit zichzelf verdwenen is.

Geldigheidsduur

Tot slot wijzen wij u op de beperkte geldigheidsduur van het vleermuisonderzoek. Het uitgevoerde vleermuisonderzoek is in deze situatie geldig tot juni 2018. Na deze periode dient het vleermuisonderzoek herhaald te worden.

Vliegroutes en foerageergebieden

Het plangebied vormt beperkt foerageergebied voor soorten als Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis en Baardvleermuis. De soorten zijn tijdens meerdere bezoeken aangetroffen. Vliegroutes zijn niet in of langs de rand van het plangebied aangetoond. Gezien in de buurt verspreid liggende groenstructuren, kan worden uitgesloten dat het plangebied onmisbaar is als vliegroute of foerageergebied.

In het plangebied en de omgeving blijven (ook in de toekomstige situatie) voldoende alternatieve vliegroutes en foerageergebieden voorhanden. Vervolgstappen voor vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn dan ook niet aan de orde.

Resultaten toetsing Gebiedsbescherming

Natura 2000

De plannen op het landgoed Halsaf hebben geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden.

Natuurnetwerk Nederland

De plannen hebben een klein negatief effect op het oppervlak van de Groene Ontwikkelingszone als gevolg van toename van verhard oppervlak door aanleg van de parkeerplaatsen en terrassen. De ontwikkelingen zijn mogelijk indien natuurgerichte versterkende maatregelen worden genomen. In het plan is reeds rekening gehouden met landschappelijke inpassing van de parkeerplaats en natuurlijke afwatering. Daarnaast dienen aanvullende maatregelen genomen te worden, waarbij gedacht kan worden aan omvorming van grasland, aanplant struweel (inheemse soorten) en specifieke soortgerichte maatregelen waaronder aanleg amfibieënpoel(en) en het aanbrengen van vleermuis- en vogelvoorzieningen.

Door het nemen van de bovengenoemde natuurgerichte maatregelen krijgt het landgoed een kwaliteitsimpuls en wordt substantieel bijgedragen aan de kernkwaliteiten en tegelijkertijd de ontwikkelingsdoelen van het betreffende GNN-deelgebied. Deze maatregelen dienen te worden vastgelegd. Hiervoor kan worden aangehaakt bij het beheerplan voor landgoed Halsaf.

De ontwikkelingen hebben geen effect op natuur buiten het GNN. Weidevogelgebieden liggen op grote afstand (meer dan 10 kilometer). Ganzenfoerageergebied ligt op circa 300 meter ten zuidwesten van het plangebied. De ontwikkelingen hebben geen effect op de openheid van dit gebied en daarnaast ook geen verstorend effect.

notitie

Eindconclusies

Als gevolg van de inwerking getreden Wet natuurbescherming – 1 januari 2017 - zijn geen veranderingen opgetreden in de bevindingen en conclusies van eerder genoemde rapporten (Wallink 2015, 2015a & Oudshoorn, 2016). Hieronder een bondige weergave van de belangrijkste conclusies.

Soortbescherming

De inwerkingtreding van de Wet Natuurbescherming heeft er niet toe geleid dat aanwezige soorten een zwaardere beschermingsstatus hebben gekregen ten opzichte van voor 1 januari jl. (Flora- en faunawet). Ook aangetroffen zwaardere beschermde soorten (binnen de kaders van de Flora- en faunawet) genieten onder de Wet natuurbescherming een soortgelijk beschermingsregime. Hieronder worden deze soorten waar in het kader van voorliggend plan geen automatische vrijstelling geldt, nader toegelicht:

- Vleermuizen behouden hun beschermingsstatus en het uitgevoerde vleermuisonderzoek is nog geldig/ houdbaar tot juni 2018. Voor het landhuis geldt dat het nemen van vervolgstappen zoals een ontheffingsaanvraag niet aan de orde is als de donkerte, toegankelijkheid en rust van de zolder, kelder, dakbeschot en (aanbouw)schuur gegarandeerd kan blijven. Voorafgaand aan de verbouwing van de duiventil is het van belang te inspecteren of vleermuizen afwezig zijn;
- Voor Eekhoorn geldt nog steeds dat het werken via een goedgekeurde Gedragscode, uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol, voldoende is;
- Voor broedvogels blijft gelden dat werken buiten het broedseizoen voldoende is om effecten te voorkomen. Werken in de broedtijd is mogelijk indien is aangetoond dat nestelende/ broedende vogels afwezig zijn.

Gebiedsbescherming

- De plannen op het landgoed Halsaf hebben geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden;
- Enkele ruimtelijke ontwikkelingen (aanleg parkeerplaats en grondwal, aanleg terras) vinden plaats binnen de Groene Ontwikkelingszone. Geconcludeerd wordt dat de ontwikkelingen mogelijk zijn indien aanvullend natuurgerichte versterkende maatregelen worden genomen. Deze maatregelen dienen te worden vastgelegd. Hiervoor kan bijvoorbeeld worden aangehaakt bij het beheerplan voor landgoed Halsaf;
- De ontwikkelingen hebben geen effect op Natuur buiten het GNN.